

Міністерство освіти і науки України
Полтавський інститут економіки і права
ЗВО «Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»

**Інноваційний потенціал та правове забезпечення
соціально-економічного розвитку України:
виклик глобального світу**

Матеріали
Міжнародної науково-
практичної конференції

м. Полтава, 18–19 травня 2021 року

Полтава 2021

Друкується за ухвалою вченої ради
Полтавського інституту економіки і права закладу вищої освіти
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
(протокол № 6 від 15 квітня 2021 р.)

Редакційна колегія:

Мякушко Надія Семенівна – кандидат політичних наук, доцент кафедри соціальної роботи та спеціальної освіти, директор Полтавського інституту економіки і права, голова організаційного комітету.

Шаравара Роман Іванович – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри правознавства та фінансів, перший заступник директора з науково-педагогічної роботи, співголова організаційного комітету.

Бацман Ольга Сергіївна – начальник відділу науково-методичної, грантової та міжнародної роботи, в.о. завідувача кафедри соціальної роботи та спеціальної освіти, співголова організаційного комітету.

Короєд Сергій Олександрович – доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри правознавства та фінансів.

Сайко Наталія Олександрівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри соціальної роботи та спеціальної освіти.

Басенко Руслан Олександрович – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри правознавства та фінансів.

Рябокін Наталія Олександрівна – кандидат філологічних наук, завідувач кафедри філології та соціально-гуманітарних дисциплін.

Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу:
матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Полтава, 18-19 травня
2021 р. – К.: Університет «Україна, 2021. – 835 с.

Видання розраховане на науковців, аспірантів, викладачів, студентів

вання в системах Translation Memory. Терміни мають перекладатися од-
номанітно і однозначно, можливо при правильному використанні добре
сформульованої моделі перекладу.

Список використаних джерел:

1. Грицькова Н. В. Проблеми перекладу технічних текстів комп'ютерної тематики. Вісник Дніпропетровського ун-ту. Сер. Мовознавство. Донецьк, 2013. Вип. 19 (1), т. 21, С. 101-106.
2. Грицькова Н. В. Проблеми перекладу технічних текстів комп'ютерної тематики. Вісник Дніпропетровського ун-ту. Сер. Мовознавство. Донецьк, 2013. Вип. 19 (1), т. 21, С. 101-106.
3. Лотте Д. С. Вопросы заимствования и упорядочения иноязычных терминов и терминологических элементов : монография / за ред. Т.Л. Канделаки, С.В. Гринева. Москва : Наука, 1981. 149 с.
4. Новий російсько-українсько-англійський тлумачний словник з інформатики : словник термінів / ред. М. Д. Гінзбург; уклад.: М. Д. Гінзбург, Л. І. Білоусова, І. М. Корніловська. Харків: Корвін, 2002. 656 с.
5. Шевцова О. В. Способи еквівалентного перекладу лексичних одиниць текстів конвенцій з англійської та французької мов українською. Наукові записки нац. ун-ту «Острозька академія». Сер. Філологічна : зб. наук. пр. 2012. Вип. 25. С. 129-131.

Сизоненко Н. М.

Полтавська державна аграрна академія,
к. філол. н., завідувач кафедри
гуманітарних і соціальних дисциплін

СТРУКТУРНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТА СЕМАНТИКА УЗУАЛЬНО- ТЕКСТОВИХ ДІЄСЛІВ МОВЛЕННЯ, ЯКІ УВОДЯТЬ СЛОВА АВТОРА (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ НОВЕЛ М. ДОЧИНЦЯ «ХЛІБ І ШОКОЛАД»)

Актуальною для сучасної лінгвістики залишається проблема класифікації дієслів мовлення (ДМ) за семантичним критерієм попри солідний досвід наукового її вирішення. Дослідники Л. Васильєв, Н. Гуг, А. Кероп'ян, В. Кодухов, М. Мілих, З. Нічман, Г. Пашковська, Ю. Якуніна одно-
стайні щодо виокремлення ДМ на позначення акту говоріння, проте інші параметри семантики мовлення науковці трактують по-різному з огляду на застосовані критерії та рівень деталізації класифікації.

У цьому дослідженні класифікуємо ДМ, які уводять слова автора, на такі лексико-семантичні підгрупи (ЛСП): ЛСП дієслів мовлення, у яких сема говоріння виявлена в будь-якому контексті (*власне ДМ*); ЛСП дієслів мовлення, у яких сема говоріння актуалізується в контексті (*узуально-текстові ДМ*), ЛСП дієслів мовлення, у яких сема говоріння як така відсутня, проте ці ДМ використовуються для введення прямої мови (*оказіонально-текстові ДМ*) [1; 2]. Власне ДМ, які уводять слова автора (на матеріалі збірки новел М. Дочинця «Хліб і шоколад»[3]), ми проаналізували в попередньому дослідженні [4]. Мета цієї розвідки –проаналізувати структуру та семантику узуально-текстових ДМ.

За результатами дослідження узуально-текстових ДМ виявлено 59 лексичних фіксацій у різних видо-часових формах (дієслова подаємо в початковій формі, у дужках вказуємо кількість уживань лексем та кількість уживань лексем з обставинними поширювачами). Структурну організацію цієї ЛСП складають:

1) дієслова звучання (40 фіксацій): *вишукнути* (4+6), *крикнути* (3+3), *прошелестіти* (0+2), *випалити* (1+1), *прошипіти* (0+1), *прохрипіти* (0+1), *ревти* (1), *ревати* (1+0), *зареготати* (0+1), *дзвякнути* (0+1), *задзвеніти* (0+1), *застогнати* (0+1), *крякнути* (1+0), *густити* (0+1), *гримнути* (0+1), *гойкнути* (1+0), *бриніти* (0+1), *продунати* (0+1), *хмикнути* (0+1), *чмикнути* (0+1), зокрема і ті, які виражені віддієслівними іменниками опредметненої дії: *крик* (1+0), *окрик* (1+0), *дзвін* (1+0), *відлуння* (1+0);

2) фазові дієслова (10 фіксацій): *почати* (1+3), ...*почати* ... *закінчити* (0+1), *заговорити* (1+0), *продовжувати* (2+0), *перебивати* (1+0), *довершити* (1+0);

3) контекстуально фазові дієслова (9 фіксацій): *кинути* (1+2), *відрубати* (0+2), *прорватися* (1+0), *зронити* (0+1), *вихопитися* (1+0), *знаходити* (1+0).

Наведені вище частотні показники дають змогу стверджувати, що М. Дочинець використовує як однослівні ДМ, так і з обставинними поширювачами, які дають змогу конкретизувати час, місце, мету, спосіб комунікації, наголосити на індивідуальних особливостях мовлення персонажа.

З'ясуємо семантику ЛСП узуально-текстових ДМ.

До *дієслів звучання* уналежнюємо дієслова, які групуються навколо лексеми зі значенням «звучати». Найчастотнішими є дієслова мовлення, які характеризують звучання за висотою, гучністю і тривалістю (*гримнути*, *дзвякнути*, *задзвеніти*, *дзвін*, *бриніти*, *густити*, *випалити*, *вишукнути*,

крикнути, окрик, пролунати, відлуння): «Вставай, дівко, білий день! – гукала вона зі своєї лежанки» [3, с. 238]; «Уже коли вони з матір'ю були на розі вулиці, з черешневого гілля почувся пронизливий дитячий крик: «Злізу-у-у! Злізу, чуєш? Вертайся скоріше...» [3, с. 212]. Використовує автор і дієслова, що репрезентують звучання рослин (*прошелестіти*) і тварин (*пошипіти, ревити, ревати, крякнути*): «Прощатися буду, – *прошелестів* висхлими губами Кирило» [3, с. 54]; «Зачала *ревати*: «Дайте грошей на змагання, до дітей вертаюся» [3, с. 90]. Нечисленними емоціональними дієсловами звучання – відвигуківими дієсловами, що передають емоції (*хмикнути, чмикнути, гойкнути*) та дієсловами, що передають звуки, викликані фізіологічними процесами в організмі людини (*прохрипіти, застогнати*): «Газдинька через вікно *гойкнула*: «Не хочеш ти, захоче другий» [3, с. 205]; «Ну от, – ненавидюче дивлячись у стелю, *прохрипів* Кирило. – Догорає моя свіча» [3, с. 54].

Для відтворення процесуальних характеристик мовлення персонажа М. Дочинець використовує фазові ДМ, які вказують на початок, тривалість і завершеність дії. Серед них можна виокремити ДМ із значенням початкової фази (*почати, заговорити*), ДМ із значенням серединної фази (*продовжувати, перебувати*) і ДМ із значенням кінцевої фази (*довершити*). Наприклад: «Якщо ви до Лосика... до Юрка, то його немає, – серйозним тоном *почав* я. – Має солідне замовлення. Але ви присядьте» [3, с. 100]; «Знаєте, у мене виникла ідея, – *заговорив* він. – Пропоную відзначити нашу зустріч. Десь посидимо ...» [3, с. 149]; «Чуєш, співають щось про любов, про сім'ю, – *продовжував* молодший. – Якраз ілюстрація до нашої бесіди» [3, с. 159]; «Так ось, ти дивуєшся: неже так важко одружитися, – *перебив* його старший брат. – Напевно, одружитися неважко взагалі» [3, с. 159]; «Жінка знову тріпнула вогненною гривовою і вже притишено сумовито *довершила*: «Ось воно – слово» [3, с. 71]. Трапляються й поєднання в одному контексті ДМ із позначенням початкової і кінцевої фази мовлення: «Наш волан... – *почала* вона грайливо, а *закінчила* знічено: – Я вас розбудила?» [3, с. 140].

До контекстуально фазових дієслів зараховуємо ДМ, які описують немовленнєві дії людини, проте з контексту вдається встановити їхню приналежність до фазових дієслів, співвідносних із часовою тривалістю дії – миттєвістю/тривалістю/локалізованістю у часі: *відрубати* – коротко відповісти, миттєво *перервати* мовлення адресанта; *прорватися* – раптово *розпочати* говорити; *кинути* – швидко *висловитися*; *зронити* – промовис-

то *сказати* після мовчання; *вихопитися* – несподівано *сказати*. Такі ДМ виникають внаслідок метафоризації і належать до слів з переносним значенням. Наприклад: «Не палю, і запальничка мені не потрібна, – *відрубав* дід з різким угорським акцентом» [3, с. 151]; «Лише раз *прорвалося* матірине: «А б'ють там?»» [3, с. 168]; «Сорок третій номер, – *кинув* він через плече. – Прийом тільки після сієсти» [3, с. 136]; «Не така жінка страшна, як себе малює, – *зронив*, задоволено посміхаючись, молодший» [3, с. 161]; «А гроші? – *вихопилося* в тебе, хоча на гадці було зовсім інше» [3, с. 195].

За результатами здійсненого дослідження можемо констатувати, що у збірці новел М. Дочинця «Хліб і шоколад» незначну частину становлять узуально-текстові дієслова, які індивідуалізують мовлення персонажів, конкретизують обставини здійснення комунікації. Найчисленнішою мікрогрупою ДМ, які входять до ЛСП узуально-текстових ДМ, є дієслова звучання. Для репрезентації «внутрішнього часу» мовлення автор використовує фазові дієслова, зокрема ті, які формально до мовленнєвих не належать, проте у метафоричній формі виражають семантику мовлення (контекстуально фазові дієслова).

Список використаних джерел:

1. Андреева Е. Г. Сопоставительный анализ семантических классов глаголов, вводящих прямую речь (английский и русский языки). *Вестник РХГА*. Санкт-Петербург, 2015. № 1. С. 362–373.
2. Борисович О. В. Семантичні характеристики дієслів мовлення в оглядах серіалів (на матеріалі англійських онлайн-медіа). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Соціальні комунікації. Київ, 2019. Т. 30 (69). № 2. Ч. 1. С. 64–67.
3. Дочинець М. Хліб і шоколад. Новели тонкого литва і холодної чеканки. Мукачєво : Карпатська вежа. 2018. 263 с.
4. Сизоненко Н. Структурна організація та семантика власне дієслів мовлення, які уводять слова автора (на матеріалі збірки новел М. Дочинця «Хліб і шоколад») / Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика : колективна монографія / за наук. редакцією Н. Сизоненко. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. С. 80–90.

Silchuk O. V.

Ph.D. in Pedagogy,

Associate professor of the department
of Humanities and Social sciences
Poltava State Agrarian Academy

THE ANALYSIS OF METAPHOR AND HYPERBOLE IN THE HOLY BIBLE (THE BOOK OF HEBREW)

The paper focuses on analysis of figurative expressions based on the verses in the book of Hebrew. Particular attention is given to the real meaning of metaphor and hyperbole as the most dominant types of figurative expressions in the book. The author has analyzed the data based on the linguistic study of Nuansa ErlyKasna Purba.

Keywords: figurative meaning, figurative expression, metaphor, hyperbole.

Figurative expression is a part of non-literal meaning. It is used to make a special effect to a language, and to make a language more beautiful. According to Oxford Learner's Dictionary "Figurative is used in a way that is different from usual meaning, in order to create a particular mental image" [2]. That is one of the reason why we analyze non-literal meaning of figurative expressions in the Holy Bible. We strongly believe that the Holy Bible is a source for semantic study.

In this paper, we have two questions as the problem of the study: 1. What is the real meaning of the dominant types of figurative expressions (metaphor and hyperbole) in the Holy Bible on the book of Hebrew? 2. How do we explain and interpret the examples metaphor and hyperbole in the Holy Bible on the book of Hebrew?

There are some types of figurative expression: hyperbole, metaphor, personification, simile, irony, metonymy, and synecdoche. In this study, hyperbole and metaphor are discussed, analyzed and interpreted on the cases in the Holy Bible. We have studied the collected data from the book of Hebrew made by of the linguistic researcher Nuansa ErlyKasna Purba. Here in the table 1 we can see data of Metaphor in the book of Hebrew.

Metaphor

Metaphor is a figure of speech in which a word or phrase literally denoting one kind of object or idea is used in place of another to suggest a likeness or analogy between them [1].

Григоренко А.С.	Діалогізація педагогічної взаємодії як умова розвитку професійної спрямованості студентів медичного вузу	695
Гусейїнова А.В.	Сфери вживання англомовних термінів	701
Дедухо А.В.	Прокляття як мовленнєвий акт	703
Демченко Н.О.	Особливості відбору кіноматеріалів для навчання перекладу студентів філологів (старший етап)	707
Єршова Л.В.	Особливості та проблеми художнього перекладу	708
Кірстен Д.	The top ten most helpful websites for english teachers	714
Коваленко М.В.	Brainfriendly стиль викладання англійської мови	716
Кононенко Ж.А.	Сучасні особливості перекладу іноземних текстів	720
Король Л.Л.	Формування іноземномовної монологічної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей в межах жанру самопрезентації	724
Кравченко В.Л.	Функціональний підхід у дослідженні граматичних категорій	728
Маленко О.О.	Виклики вищої мовної освіти сьогодні: від змісту до форми	731
Мацько А.Р.	Семантичні особливості англомовних термінів в ІТ	735
Менько Б.	Формування мовленнєвої компетенції студентів під час вивчення офіційно-ділового стилю мови	738
Нагорна П.Е.	Regularities and examples of task based teaching	742
Норберт М.	Beruf – Philologe	745
Павлова Т.О.	Аналіз класифікації термінів	747
Пашко С.В.	Поняття дискурсу. Художній дискурс	752
Полянська Т.	Міжнародне спілкування – так чи ні	755
Прохазка Г.А.	Специфіка перекладу в міжнародному праві	757
Рева І.А.	Специфіка авторського монологічного мовлення в книзі «Роздуми про Крісту Т.» К. Вольф	761
Рябокін Н.О.	Огляд способів перекладу термінів (аналіз спеціальної літератури)	765
Савчук К.	Аналіз особливостей перекладу англомовних термінів ІТ українською мовою	773
Сизоненко Н.М.	Структурна організація та семантика узуально-текстових дієслів мовлення, які уводять слова автора (на матеріалі збірки новел М. Дочинця «Хліб і шоколад»)	778
Silchuk O.V.	The analysis of metaphor and hyperbole in the Holy Bible (the book of Hebrew)	782
Січова Д.Ю.	Використання інформаційних технологій та інтерактивних методів викладання іноземної мови	786

Скрипник М.І.	Переваги та недоліки перекладу англійських аббревіатур за допомогою словникового методу у дискурсі стоматології	788
Скрипник М.І.	Специфіка перекладу англійських аббревіатур у дискурсі цифрової стоматології	790
Тагільцева Я.М., Савенкова О.О.	Композити в економічній терміносистемі англійської мови (граматичний аспект)	793
Тупиця О.Ю.	Транслятологічні проблеми перекладу реалій	796
Khaimenova H.S.	Modern training methods for formation of professional competence	799
Чергінець Т. А.	Міжкультурна комунікація: проблеми і перспективи	803
Чорнокал А.В.	Проблеми формування і функціонування термінів в лінгвістиці	806
Чумаш Д.О.	До питання класифікації мов світу	810
Чуфістова Ю.Г.	Особливості перекладу юридичних термінів	815
Шелешко П.В., Материнко В.О.	Лінгвальні інновації англійської мови у сфері інтернет	816
Шипко М.В., Бобирьова Л.Є.	Особливості термінів як одного з шарів словникового складу	818
Щербак Т.А.	Переклад в сучасному житті	822

Наукове видання

**Інноваційний потенціал та правове забезпечення
соціально-економічного розвитку України:
виклик глобального світу**

Матеріали
Міжнародної науково-
практичної конференції

м. Полтава, 18–19 травня 2021 року

Матеріали подано в авторській редакції

Редакційна колегія не несе відповідальність за зміст матеріалів

Друкарська підготовка:

Полтавський інститут економіки і права закладу вищої освіти
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»:

36000, м. Полтава, вул. Монастирська, 6

Тел.: (0532) 50-99-66

E-mail: piel-admin@ukr.net